

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS

Märge tehtud: 30.12.2024

Kehtib kuni: 29.12.2099

Alus: AvTS § 35 lg 1 p 12

Teabevaldaja: Haridus- ja

Teadusministeerium

Tallinna Haridusamet

30.12.2024 nr 9.5-2.2/24-25/20/3-2

Tallinna Seli Lasteaia haldusjärelevalve õiendi kinnitamine

Koolieelse lasteasutuse seaduse § 28 lõigete 1 ja 3 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Tallinna Seli Lasteaia haldusjärelevalve õiendi (lisatud).
2. Lasteaia pidajal Tallinna Haridusametil esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Mare Tamm

peaekspert

Koopia: Tallinna Seli Lasteaed, seli@seli.edu.ee

735 0162

mare.tamm@hm.ee

TALLINNA SELI LASTEAIA HALDUSJÄRELEVALVE ÕIEND

SISSEJUHATUS

1. Tallinna Seli Lasteaed (edaspidi *lasteaed*) on Tallinna Haridusameti (edaspidi *pidaja*) hallatav koolieelne lasteasutus aadressil Kärberi 29, 13919 Tallinn, Harju maakond.
2. Haldusjärelevalvet teostati lasteaias Haridus- ja Teadusministeeriumi (edaspidi *HTM*) õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi 23.10.2024 korralduse nr 9.5-2.2/24-25/20/2 „Haldusjärelevalve algatamine Tallinna Seli Lasteaias“ alusel.
3. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas lasteaias tagatakse eestikeelne õppe- ja kasvatustegevus ning kuidas see võimaldab laste üleminekul lasteaiast kooli alustada õpinguid eestikeelses koolis; missuguseid meetodikaid ja õppematerjale kasutatakse eesti keele õpetamisel; kas õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolitusi; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastavad nõuetele.
4. Järelevalvet õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õigus- ja personalipoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdid Mare Tamm ja Berit Asuküla.
5. Järelevalve algas 02.12.2024.
6. Järelevalves vesteldi lasteaia pidaja, direktori, õpetajate, hoolekoguga, tutvuti lasteaia õppekeskkonna ja dokumentatsiooniga ning vaadeldi õppe- ja kasvatustegevusi, võrreldi lasteaia dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Tallinna Seli Lasteaed on Tallinnas tegutsev munitsipaallasteaed, mis võimaldab koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist. Lasteaias on 2024/2025. õppeaastal kokku 10 rühma, 178 last ja 15 õppe- ja kasvatustöö läbiviijat.

Lapsevanemate, pidaja ja juhtkonna sõnul on eestikeelsele õppe- ja kasvatustegevusele üleminek toimunud käesoleval õppeaastal sujuvalt. Pidaja sõnul pööratakse tähelepanu personali keeleoskuse ja pedagoogiliste kompetentside tõstmisele. Lasteaia aasta tegevuskava on kooskõlas arengukava eesmärkide saavutamise ja hõlmab eesti keele õpetamise ja omandamisega seotud tegevusi. Varasematel aastatel ei ole toimunud lasteaias süsteemset sisehindamist.

Lasteaia õppekavas ja muudes dokumentides esines puudusi. Õppekavas puudus erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus. Käesolevaks õppeaastaks ei olnud kinnitatud koolivalmiduskaardi vormi ning uuendada tuleb õpetajate, õppealajuhataja ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmise konkursi korda.

Laste arvu suurendamine rühmades on toimunud õiguspäraselt ja töökorraldus on nõuetekohane. Paljud õpetajad on alustanud tööd lasteaias 2024/2025. õppeaastal ja ei vasta kvalifikatsiooninõuetele. Seetõttu tuleb juhtkonnal pöörata tähelepanu õpetajate koolitamisele keele õpetamise erinevate meetodite, sealhulgas keelekümblusmetoodika valdkonnas. Lasteaias ei praktiseerita läbiviidavate õppe- ja kasvatustegevuste vaatlusi ja kokku ei ole lepitud, millised on õpetaja eneserefleksiooni ja töö tagasisidestamise võimalused. 15-st õppe- ja kasvatusala töötajast vastavad kvalifikatsiooninõuetele 8 isikut. Loogopeedil ja ühel õpetajal puudub ametikohale nõutav C1 eesti keele oskuse tase. Eesti keele õpetamise ja keelekümbuluse metoodika pikematel kursustel on kahel viimasel aastal osalenud neli õpetajat, küll aga osaleb personal eesti keele kursustel, et tõsta riigikeeleoskuse taset.

Õppe- ja kasvatustegevuste igapäevane dokumenteerimine ja infovahetus vanematega on toimunud nõuetekohaselt. Pedagoogiline nõukogu ja hoolekogu on arutanud lasteaia õppe- ja kasvatustegevusega seotud küsimusi. Laste arengut on hinnatud ja koolivalmiduskaarte on koostatud vastavalt lasteaia varasemale kehtinud õppekavale. Laste arenguestlusi ei ole läbi viidud kõikide lastevanematega. Lasteaias ei pakuta käesoleval õppeaastal logopeedi ja eripedagoogi teenust, tasandusrühmas puudub logopeed, käesoleval õppeaastal on koostamata laste individuaalsed arenduskaardid. Lisaks on täitmata õppealajuhataja ametikoht. Direktori kohusetäitja on tegemas pingutusi eestkeelse õppe- ja kasvatustöö rakendamisel ja õpetajate toetamisel.

Käesolev õiend saadeti lasteaia pidajale ja lasteaia direktorile ära kuulamisele 17.12.2024.

OLUKORRA KIRJELDUS

Tallinna Seli Lasteaed alustas munitsipaallasteaiana tegevust 1987. aastal, võimaldades koolieast noorematele lastele hoitu ja alushariduse omandamist. 2024/2025. õppeaastal on lasteaias 10 rühma: 2 sõimerühma, 7 aiarühma ja 1 tasandusrühm. Kokku on 178 last (seisuga 02.12.2024) ja 15 õppe- ja kasvatustöö läbiviijat. Lasteaia pidaja sõnul on lähiajal peamine tähelepanu pööratud personali keeleoskuse ja pedagoogiliste kompetentside tõstmisele.

1. Lasteaia arengu planeerimine

1.1. Lasteaia pidaja on kinnitanud¹ nõuetekohaselt² lasteaia arengukava³ aastateks 2024–2026,

¹ Tallinna Haridusameti osakonna juhataja ameti juhataja ülesannetes 28.03.2024 käskkiri nr T-7-1/24/130.

² Koolieelse lasteasutuse seadus (KELS), § 9¹ lg 1 ja 3.

³ Tallinna Seli Lasteaia arengukava 2024–2026.

millele on andnud arvamuse pedagoogiline nõukogu⁴ ja hoolekogu⁵. Arengukava sisaldab 2024.–2026. a tegevuskava.

Juhime tähelepanu pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu protokollide vormistamisele. Mõlema juhtimisorgani protokollidel puudusid õiguslikud ja faktilised alused, arutelu käik, osavõtjate nimekiri, protokollija ja koosoleku läbiviija allkirjad ning ja arutluse all olnud dokumentide lisad.

Seaduse⁶ kohaselt määratakse arengukavas lasteasutuse arenduse põhisuunad ja valdkonnad, tegevuskava kolmeks aastaks ja arengukava uuendamise kord.

Tegevuskavas on strateegiliste eesmärkide hulgas vajadus saavutada laste ja töötajate seas eesti keele oskuse taseme tõus. Mõõdikute seas on välja toodud õpetajate täiendkoolitused ja kvalifikatsiooni tõstmine, riskidena kvalifikatsioonile vastava personali ebapiisavus ja laste arvu vähenemine.

Arengukavas on seniste õppe- ja kasvatustegevuse tugevustena välja toodud eesti keele lõimimine igapäevategevusse⁷, mis toimub õppekäikudel, ekskursioonidel ja kultuuriüritustel.

Direktori sõnul aitavad varasemalt õpetaja ametikohal töötanud assistendid (kes eesti keele taseme nõude mittetäitmise tõttu liikusid teisele ametikohale) kvalifikatsioonita rühmaõpetajatel õppetööd lõimida. Lisaks pakutakse õpetajatele temaatilisi täiendkoolitusi ja keskendutakse laste ja personali keeleõppele.

Samuti on dokumendis välja toodud personali keeleõpe ning mängu- ja õppematerjalide hankimine 2–7-aastastele lastele eestikeelse õppe korraldamiseks.

Direktori sõnul on tänaseks õppematerjal olemas. Õpetajad rääkisid vestlusel, et omavahel jagatakse uusi ideid ja praktikaid, rühmades kogutakse õppeaasta jooksul kokku parimad keelemängud, mille edukusest tehakse kevadel kokkuvõtte.

1.2. Sisehindamine. Seaduse⁸ kohaselt analüüsitakse lasteasutuse sisehindamisel õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse tulemuslikkust. Arengukava kolme aasta tegevuskava koostamisel arvestatakse sisehindamise aruandes välja toodud lasteasutuse tegevuse tugevuste ja parendusvaldkondadega⁹.

Järelevalves selgus, et lasteaia ei ole 2021.–2024. aastal läbi viidud sisehindamist. Direktori selgitusel alustas ta tööd direktori kohustäitjana 2024. aasta kevadel ning varasemate aastate sisehindamise kohta ei ole tal andmeid. Seega on alust arvata, et lasteasutuses ei ole toimunud sellel perioodil nõuetekohast sisehindamist.

Äraakuulamisel lisan direktor, et lasteaia kehtiva arengukava leheküljel 5 punktis 2 on välja toodud lasteaia 2020.–2023. aastate sisehindamise analüüs valdkondade kaupa ja selle järgi on tehtud uue perioodi arengukava.

Pidaja kinnitusel on sisehindamine toimunud, kuid tõendavaid dokumente sisehindamise kohta antud perioodil järelevalvele ei esitatud.

Sisehindamise raames on arengukavas nimetatud rahuloluküsitluse läbiviimist lastevanemate seas kolme aasta võrdluses, mis näitab vanemate rahulolu kasvu lasteaia ja õpetajate tööga.

Järelevalves selgus, et osa lapsevanemaid on osalenud 2024. aastal riiklikus rahulolu-uuringus, mille tulemused direktori sõnul ei toonud välja midagi erilist, rahulolu oli hea.

Juhime tähelepanu, et uurimaks süsteemselt lastevanemate, õpetajate või laste rahulolu, tuleb küsitlusi viia läbi süsteemselt, et näha suundumusi ja märgata teemasid, millega tuleb lasteaial tegeleda.

⁴ Pedagoogilise nõukogu 01.11.2023 koosoleku protokoll nr 1-3/8.

⁵ Hoolekogu 03.11.2023 protokoll nr 1-3/9.

⁶ KELS, § 9¹ lg 2.

⁷ Tallinna Selvi Lasteaia arengukava, p 2.1.

⁸ KELS, § 24² lg-d 1, 2.

⁹ KELS, § 9¹ lg 2¹.

1.3. Määruse¹⁰ kohaselt on lasteasutusel tegevuskava, milles määratletakse lasteasutuse arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad. Lasteasutuse tegevuskava peab kinnitama lasteasutuse direktor enne õppeaasta algust.

Direktor esitas järelevalvele 2024/2025. õppeaasta tegevuskava, mis oli kinnitatud¹¹ käesoleva õppeaasta novembris, kuigi pedagoogiline nõukogu¹² oli andnud sellele oma arvamuse enne õppeaasta algust. Direktori sõnul oli tegemist eksitusegega.

Tegevuskava¹³ koostamisel on lähtunud linna aasta teemast, arengukavast ja õppeaasta üldeesmärkidest. Peateemadeks on muusika, kunst ning eestikeelne õppetegevus. Dokumendis on määratletud arengukava valdkondadest tulenevalt eesmärgid, tegevused, vastutajad ja tähtajad, samuti ajakava.

Direktori sõnul saavutatakse esitatud eestikeelse õppetegevuse eesmärgid nt siis, kui õpetajad sooritavad eesti keele tasemeeksami. Laste keeleoskust mõõdetakse laste arengukaartide ja arengu hindamise kaudu, keeleõpet õpivaldkondade sisekontrolli ja nädalaplaanide abil, mida analüüsib iganädalaselt direktor.

1.4. Rühmade nädalakavad lähtuvad lasteaia tegevuskavast. Õpetajate sõnul toetuvad nad peamiselt laste huvile ja lasteaia õppekava läbivatele teemadele. Nädalakavasid seirab direktor. Elektroonilises õppeinfosüsteemis ELIIS on plaanid nähtavad lastevanematele.

1.5. Ettepanekud direktorile

1.5.1. Esitada pedagoogilise nõukogu ja hoolekogu protokollides õiguslikud ja faktilised alused, koosolekul osalejate ja puudujate nimekiri, protokollija allkiri ning protokollisana arutluse all olnud dokumendid.

1.5.2. Arutada pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus rahulolu-uuringu korraldamist lastevanemate, õpetajate või laste seas, tagamaks süsteemne lähenemine osapoolte rahulolu teadasaamiseks sisehindamise raames.

1.5.3. Kinnitada direktori poolt lasteasutuse tegevuskava enne õppeaasta algust, et tagada kindlus kõikidele õppe- ja kasvatustöö läbiviijatele töö planeerimisel ja kavandamisel.

1.6. Ettekirjutus pidajale

Tagada lasteasutuse sisehindamise läbiviimine, analüüsides lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnates selle tulemuslikkust, vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 24² lõigetele 1 ja 2. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.

2. Õppe- ja kasvatustegevus

Lasteaed on olnud kuni aastani 2024 vene õppekeelega lasteaed¹⁴. Täna on üle mindud eestikeelsele õppe- ja kasvatustegevusele.

2.1. KELS-i¹⁵ alusel koostavad ja arendavad õppekava lasteasutuse pedagoogid, kaasates vanemaid. Lasteasutuse õppekava kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Järelevalvele esitatud Tallinna Seli lasteaia õppekava¹⁶ (edaspidi *lasteaia õppekava*) on kinnitatud direktor käskkirjaga¹⁷, kuulates ära pedagoogilise nõukogu¹⁸ ja hoolekogu¹⁹.

¹⁰ Haridus- ja Teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 11 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 2 lg 1, § 4 lg-d 1–3.

¹¹ Direktori 05.11.2024 käskkiri nr 1-2/50.

¹² Pedagoogilise nõukogu 27.08.2024 koosoleku protokoll.

¹³ „Tallinna Seli lasteaia tegevuskava 2024/2025, lähtudes arengukavast ja sisehindamise tulemustest.“

¹⁴ Lasteaia õppekava, lk 3.

¹⁵ KELS, § 16 lg 3.

¹⁶ Tallinna Seli Lasteaia õppekava.

¹⁷ Direktori 05.11.2024 käskkiri nr 1-2/51 „Õppekava kinnitamine“.

¹⁸ Pedagoogilise nõukogu 04.11.2024 koosoleku protokoll.

¹⁹ Hoolekogu 04.11.2024 koosoleku protokoll.

2.2. Lasteaia õppekava²⁰ ei vastanud koolieelse lasteasutuse riiklikule õppekava (edaspidi *KLRÕK*) nõuetele. *KLRÕKi*²¹ kohaselt esitatakse õppekavas erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus.

Lasteaia õppekavas puudus erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtted, sealhulgas korraldus.

2.3. Lasteaia õppekavas oli esitatud valdkond „Keel ja kõne“, kuigi lasteaias on kõik nimekirjas olevad lapsed muu kodukeelega lapsed. Õppekavas ei ole leitav „eesti keel kui teine keel“ valdkond vanuseti²², mis oleks sobivam ja jõukohasem muukeelse lapse eesti keele omandamisel.

Direktori sõnul ei olnud ta sellest võimalusest teadlik ning seni on ta lähtunud keele õpetamisel sellest, kuidas eestikeelse kodukeelega laps õpib.

2.4. Lasteaia õppekavas on öeldud, et eesti keele õppe toetamiseks kasutatakse keelekümbelse meetodeid. Direktori ja õpetajate sõnul nad seda tegelikult ei tee, kuna uued tööle asunud õpetajad keelekümbelse metoodikat ei valda. Kasutatakse laste keelemänge ja spontaanset keelekasutust.

2.5. Rühmade moodustamine ja töökorraldus. Seaduse²³ järgselt on sõimerühmas kuni 14 last, lasteaiarühmas kuni 20 last, tasandusrühmas kuni 12 last. Hoolekogu ettepanekul on linnavalitsusel õigus lapse arenguks vajalike tingimuste olemasolu korral suurendada laste arvu sõimerühmas kuni kahe lapse võrra, lasteaiarühmas kuni nelja lapse võrra, liitrühmas kahe lapse võrra ja vastav otsus tehakse iga sõime-, lasteaia- ja liitrühma kohta eraldi²⁴.

Järelevalve ajal oli lasteaias kokku 10 rühma: tasandusrühm, 2 sõimerühma, 7 aiarühma. Kolmes aiarühmas oli suurendatud laste arvu lubatud piirmäära ulatuses. Laste arvu suurendamine on toimunud õiguspäraselt²⁵. Rühmad oli moodustatud vanuselisi tingimusi arvestades.

2.6. Lasteasutuse rühmades vastas täiskasvanute ja laste suhtarv nõuetele²⁶. Igas rühmas töötavad õpetaja, tema assistent ja õpetaja abi. Rühmade töökorralduse üheks eesmärgiks on õpetajate ja assistentide pedagoogiliste teadmiste suurendamine ja osalemine koolitustel, mis toetavad valdkondade lõimimist keeleõppega ja alustavaid õpetajatajaid, mille rakendamine järelevalves leidis kinnitust.

2.7. *KELSi*²⁷ alusel on lasteasutusel tegevus- ja päevakava, mille koostamisel arvestatakse koolieelse lasteasutuse riiklikku õppekava ning selle paikkonna, kus lasteasutus asub, kultuurilist omapära ja rahvatraditsioone. Lasteasutuse tegevus- ja päevakava peab kinnitama direktor. Direktor esitas lasteaia kinnitatud²⁸ päevakava ja õppetegevuste plaani tabelitena, millel puudusid viited seda kinnitava dokumendi kohta.

2.8. Lasteasutuses või selle rühmas, kus õppe- ja kasvatustegevus ei toimu eesti keeles, alustatakse laste eesti keele õpet kolmeaastaselt, keeleõpet teiste õppe- ja kasvatustegevustega lõimides ning vajadusel eraldi keeletegevuste kaudu²⁹.

Õpetajate sõnul korraldavad nad koos muusika- ja liikumisõpetajaga keeleõpet läbi erinevate

²⁰ Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määrus nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“, § 2.

²¹ *KLRÕK*, § 2 lg 4 p 5

²² *KLRÕK*, § 16 lg 2.

²³ *KELS*, § 7 lg 1 p 1, 2; § 7 lg 2 p 2.

²⁴ *KELS*, § 7 lg 1¹.

²⁵ Hoolekogu koosoleku 20.06.2024 protokoll; Tallinna Haridusameti juhataja 07.08.2024 koosoleku protokoll nr T-7-1/24/28.

²⁶ *KELS*, § 20 lg 6.

²⁷ *KELS*, § 16 lg 4.

²⁸ Direktori 05.11.2024 käskkiri nr 1-2/50.

²⁹ *KLRÕK*, § 9 lg 2.

metoodiliste tegevuste – mängu, kunstitegevuste, luuletuste ja muusika kaudu. Direktor rääkis vestlusel, et eesti keele õppe puhul lisab ta rühmade tegevuskavadesse lastele eakohase sõnavaara, mida laps peaks omandama. Korraldatakse eesti kultuuri tutvustavaid üritusi, teemapidusid ja rollimänge. Toimuvad raamatukogu, muuseumi ja näituse külastused. Eesti keele õpet toetavad eesti keele huviringid.

2.9. Õppe- ja kasvatustegevuse päevik on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse dokument, milles määratletakse andmed rühma laste ja nende vanemate ning õppe- ja kasvatustegevuse kohta ühel õppeaastal³⁰.

Järelevalves leidis kinnitust, et õppeinfosüsteemis ELIIS (edaspidi *ELIIS*) olid rühmapäevikud täidetud nõuetekohaselt³¹. Seal olid sissekanded nädalaplaanide kohta.

Õpetajad selgitasid, et sissekandeid täiendatakse igapäevaselt, täpsustades toimunud tegevusi. ELIISis olid leitavad laste arengukaart ja koolivalmiduse kaart ning rühmade lühikokkuvõtte laste arenguvestlustest.

2.10. KELSis³² alusel kuuluvad pedagoogid lasteasutuse pedagoogilisse nõukogusse, mille ülesanne on lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse analüüsimine ja hindamine ning direktorile, hoolekogule ning valla- või linnavalitsusele õppe- ja kasvatustegevuse parandamiseks ettepanekute tegemine.

Pedagoogilise nõukogu protokollidest nähtus, et alates 2024. aasta kevadest on pedagoogid arutanud eesti keele õppega seotud küsimusi, kodukorra muudatusi³³, 2023/2024. õppeaasta tulemusi, õpetajate eesti keele taseme teemat, õppeaasta eesmärke ja tegevusplaani, päevakava ja õppekava³⁴. Õpetajate sõnul ei ole nad ettepanekuid teinud, kuna asusid tööle alles käesoleval õppeaastal.

2.11. Lasteaia õppekavas on kirjeldatud koostöö lastevanematega, mille kohaselt saavad lapsevanemad võimaluse osaleda lasteaia juhtimises endi hulgast valitud hoolekogu esindajate kaudu ning vanemal on võimalus saada tuge ja nõu õppekasvatusküsimustes.

Lapsevanemate sõnul valitakse rühmades igal aastal lastevanemate esindajad hoolekogusse ja vajadusel saavad nad nõu õpetajatelt, varasemalt lisaks ka logopeedilt.

2.12. Õppe- ja kasvatustegevuste vaatlus. Järelevalve vaatluse eesmärgiks oli teada saada, kuidas toimub lasteaia õpetajate töö reflekteerimine ja tagasisidestamine lasteaia juhtkonna (või teiste õpetajate) poolt ja mis on selle eesmärgid.

Õpetajate ja direktori sõnul ei ole neil vaatluste praktikat veel sisse viidud. Järelevalves vaadeldud tegevuste kohta andis direktor igale õpetajale põgusa tagasiside, mis oli toetav ja julgustav, arvestades, et enamus õpetajaid ei vasta veel nõutud kvalifikatsioonile ja neil puudub varasem töökogemus.

Soovitame juhtkonnal anda vaatluste kohta läbimõeldud tagasisidet, mis sisaldab erinevaid vaatlusobjekte, nt õpetaja eneserefleksioon ja analüüs toimunud tegevuse kohta, vaatleja märkamised nähtu kohta (keskkond, laste tegevus, õpetaja tegevus, keeleõpe, meeskonnatöö jm) ning metoodilised ettepanekud ja nõuanded, toetamaks õpetaja oskuste ja teadmiste kasvu. Samuti tuleks nii vaatleja kui õpetaja eneserefleksioon lühivormis fikseerida, et selle juurde vajadusel tagasi pöörduda või sisehindamisel kasutada.

Järelevalves vaadeldi viie rühma ja muusikaõpetaja õppe- ja kasvatustegevusi. Rühmaruumide keskkond olid kujundatud piltide, eestikeelse sõnamaterjaliga ja laste töödega, mis motiveerib

³⁰ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5 lg 1.

³¹ Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 5 lg 3.

³² KELS, § 22 lg 6.

³³ Pedagoogilise nõukogu 25.05.2024 koosoleku protokoll nr 3.

³⁴ Pedagoogilise nõukogu 27.08.2024 koosoleku protokoll; pedagoogilise nõukogu 04.11.2024 koosoleku protokoll.

lapsi osalema keeleõppes. Looduslikke mänguvahendeid ei olnud märgata, samas on õuesõppe võimalused sobivad. Õpetajad kasutasid tegevustes eesti keelt. Tegevused lastega olid turvalised. Osades rühmades andsid täiskvanud lastele julgustavat tagasisidet tema pingutuste kohta, mõnedes seda ei tehtud. Õpetajad kasutasid kõnes korrektset, selget ja arusaadavat eesti keelt. Assistentide ja õpetajate abide kõnes esines ka keelevigu, kuid kõik nad täiendavad ennast käesoleval ajal keelekursustel. Laste eesti keele oskus avaldus rühmades erinevalt, olenedes laste vanusest. Kuulda oli laste poolt eestikeelsete sõnade ja fraaside kordamist ja õpetajate küsimustele 2–3 sõnaliste fraasidega vastamist. Rühmameeskonna poolt antud juhustest said kõikide rühmade lapsed valdavalt aru nii rutiinsetes kui ka õppetegevustes.

2.13. Ettepanekud direktorile

- 2.13.1. Jätkata õppeaasta jooksul rühmaõpetajate osalemisega eesti keele õpetamise metoodika, sealhulgas keelekümbuse metoodika alastel koolitustel ja rakendada saadud teadmisi igapäevaselt laste keeleõppes ja nende eesti keele omandamise toetamisel.
- 2.13.2. Kinnitada lasteaia päevakava juurde lisana õppetegevuste plaanide tabel.
- 2.13.3. Arutada koostöös pedagoogilise nõukoguga vajadust lisada õppekavasse valdkond „Eesti keel kui teine keel“, toetamaks muu kodukeelega laste eesti keele õpet.
- 2.13.4. Arutada pedagoogilises nõukogus läbi õpetajate õppe- ja kasvatustegevuste vaatluse eesmärgistatud ja õppimisele orienteeritud süsteem, et toetada õpetajate tööalase pädevuse kasvu, andes tagasisidet nende töö kohta ja õppimaks headest praktikateks.

2.14. Ettekirjutus pidajale

Tagada lasteasutuse õppekavas erivajadustega lapse arengu toetamise põhimõtete ja korralduse esitamine vastavalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 2 lõike 4 punktile 5. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

3. Lapse arengu hindamine ja toetamine

3.1. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist³⁵ ning lasteasutuse õppekavas tuleb sõnastada lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted, sealhulgas analüüsimise ja hindamise korraldus³⁶.

Lasteaia õppekava³⁷ kohaselt viivad rühmaõpetajad koos liikumis- ja muusikaõpetajaga kord aastas läbi lapse arengu hindamise, mille aluseks on regulaarselt toimunud vaatlused, testid, intervjuud, küsitlused ning laste tööd. Samuti on hindamise aluseks lapse eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Hinnang märgitakse lapse arengu kaardile ELIISis.

Järelevalves leidis kinnitust, et lasteaias toimub laste arengu hindamine vastavalt õppekavas kirjeldatule. Järelevalves rühmades juhuvalimi põhjal vaadeldud laste arenguhindamise vormid olid täidetud. Direktori sõnul koostatakse käesoleval aastal uus vorm.

3.2. Määruse³⁸ järgselt viib pedagoog lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks vähemalt üks kord õppeaastas lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse.

Õpetajad kinnitasid vestlusel, et igal lapsel on ELIISis arengukaart, mida jooksvalt täidetakse ja mille alusel peetakse kevadel arenguvestlus. Õpetajate sõnul on olnud keeruline mõne lapsevanemaga vestlusi pidada, kui ta ei oska eesti keelt ja tekib takistusi teineteise mõistmisel. Direktori sõnul viidi eelmisel aastal arenguvestlus läbi umbes 75–80% lastevanematega.

³⁵ KLRÕK, § 24 lg 2.

³⁶ KLRÕK, § 2 lg 4 p-d 4 ja 5.

³⁷ Lasteaia õppekava, lk 8.

³⁸ KLRÕK, § 24 lg 6.

Siinkohal selgitame, et oluline on tagada kõikidele lastevanematele tema lapse arenguga seotud vestluse läbiviimine vähmalt kord aastas, tehes vajadusel selgitavat eelteavitust vanemate hulgas vestluse olulisuse kohta nii rühmakooosolekutel kui ELIISis.

3.3. Määruse³⁹ kohaselt kajastatakse koolivalmiduskaardil lapse arengu tulemusi üldoskustes ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades lähtuvalt koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast. Koolivalmiduskaardi vormi peab kehtestama lasteasutuse direktor lasteasutuse õppekavas⁴⁰.

Direktori poolt järelevalvele esitatud õppekavas ei olnud kinnitatud koolivalmiduskaardi vormi. ELIISis olid nähtavad varasema õppekava põhjal koostatud koolivalmiduskaardid (2023/2024. õa). Direktori sõnul koostatakse käesoleval õppeaastal uus vorm.

Lasteaia õppekava kohaselt hinnatakse laste koolivalmidust novembris ja aprillis spetsiaalse vaatlusküsimustiku alusel. Õpetajate sõnul täidetakse koolivalmiduskaarti ELIISis.

3.4. Tugiteenuste tagamine. Seaduse⁴¹ kohaselt tagatakse vajaduse korral lapsele logopeedi ja eripedagoogi või muu tugiteenus, mille rakendamiseks loob võimalused lasteasutuse pidaja ning mille rakendamist korraldab direktor.

Direktori selgitusel lasteaias logopeedi ja eripedagoogi ei ole ja tugiteenuseid ei pakuta. Laste eripedagoogilise teenuse vajaduse hindamist ei ole varasemalt läbi viidud. Eripedagoogilist abi saab vajadusel Tallinna Õppenõustamiskeskusest.

Määruse⁴² kohaselt luuakse lasteasutuses, kus on tasandusrühmi, üks logopeedi ametikoht rühma kohta. Lasteasutuse logopeedi kvalifikatsiooninõuded on erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või logopeedi kutse ning eesti keele oskus vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele⁴³. Lasteaias tasandusrühmas tuleb tagada logopeedi teenuse osutamine kvalifitseeritud logopeedi poolt⁴⁴.

Lasteaias tegutseb üks tasandusrühm, kus käivad spetsiifiliste arenguhäiretega lapsed, rühma suurus on 12 last⁴⁵. Direktori sõnul on selles rühmas kõik lapsed koolivälise nõustamismeeskonna otsusega, üks otsusega laps on tavarühmas. Pidaja on loonud rühma juurde logopeedi ametikoha, kuid järelevalve ajal oli ametikoht täitmata. Varasemalt oli lasteaias üldlogopeed ja tasandusrühma logopeed.

Logopeed, kellega on ajutiselt tööleping peatatud, ei vastanud kvalifikatsiooninõuetele. Selgitame, et õigusaktide kohaselt tuleb tagada lastele logopeedi tugiteenus nii tasandusrühmas kui ka tavarühmades.

3.5. Seadusest⁴⁶ tulenevalt peavad pedagoogid jälgima lapse arengut ja toimetulekut lasteasutuses ning vajaduse korral kohandama õppe- ja kasvatustegevust lapse erivajaduse järgi. Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta algul koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest⁴⁷.

Lasteaia õppekava⁴⁸ kohaselt peab õpetaja koostama vajadusel koos logopeedi, eripedagoogi

³⁹Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 6 lg 1.

⁴⁰Haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määrus nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“, § 6 lg 3.

⁴¹KELS, § 14 lg 2.

⁴²Haridus- ja teadusministri 1.09.2015. a määrus nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“, § 4 lg 1.

⁴³KELS, § 22¹ lg 7.

⁴⁴Haridus- ja teadusministri 11.09.2015. a määrusest nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“, § 4 lg 1; KELS, § 14 lg 2, § 22¹ lg 7.

⁴⁵KELS, § 7 lg 2 p 2.

⁴⁶KELS, § 14 lg 1.

⁴⁷KLRÖK, § 8 lg 3.

⁴⁸Lasteaia õppekava, lk 7.

või teiste spetsialistide ja lastevanematega lapsele individuaalse arenduskava (edaspidi IAK). Direktori sõnul koostatakse IAK juhul, kui lapsel on koolivälise nõustamismeeskonna otsus. 2024/2025. õppeaastal ei ole lastele IAKd koostatud, kuna logopeed lahkus ja praegu ei ole koostajat.

3.6. Ettekirjutused pidajale

- 3.6.1. Tagada kõikide lastevanematega arenguvestluste läbiviimine vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 24 lõikele 6. Täitmise tähtaeg: 01.07.2025.
- 3.6.2. Tagada lasteasutuse õppekavas direktori poolt koolivalmiduskaardi vormi kehtestamine vastavalt haridus- ja teadusministri 31.08.2011. a määruse nr 44 „Koolieelse lasteasutuse õppe- ja kasvatustegevuse alaste kohustuslike dokumentide loetelu ja nende täitmise kord“ § 6 lõikele 3. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.
- 3.6.3. Tagada lasteasutuses logopeedi teenuse osutamine kvalifitseeritud logopeedi poolt, lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2 ja § 22¹ lõikest 7 ning tasandusrühmas logopeedi teenuse osutamine kvalifitseeritud logopeedi poolt, lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2, § 22¹ lõikest 7, vastavalt haridus- ja teadusministri 01.09.2015. a määruse nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ § 4 lõikele 1. Täitmise tähtaeg: 01.05.2025
- 3.6.4. Lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 14 lõikest 2 hinnata eripedagoogi teenuse osutamise vajadust lasteaias ja vajaduse olemasolul tagada eripedagoogi teenuse osutamine. Täitmise tähtaeg: 01.04.2025.
- 3.6.5. Tagada erivajadustega lastele õppeaasta algul rühma pedagoogide poolt koostöös logopeedi, eripedagoogi ja teiste spetsialistidega ning lapsevanemaga individuaalse arenduskava koostamine ja vähemalt üks kord õppeaastas kokkuvõtte tegemine individuaalse arenduskava rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.05.2008. a määruse nr 87 „Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava“ § 8 lõigetele 1 ja 3. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

4. Õppe- ja kasvatusala töötajad

4.1. Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust seaduses⁴⁹ toodud nõuetele ja võrreldi EHISesse kantud ning õppeasutuses kohapeal olevaid kvalifikatsiooni tõendavaid dokumente (seisuga 04.12.2024). Õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli lasteaias kokku 15: 13 õpetajat, logopeed (lapsehoolduspuhkusel), direktor. Kvalifikatsioon vastas kehtestatud nõuetele kaheksal õppe- ja kasvatusala töötajal.

Kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel.

- 1) Logopeed – puudub erialane magistrikraad või sellele vastav kvalifikatsioon või logopeedi kutse, kvalifikatsioon on märgitud EHISes vastavaks, töötajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping, puudub keeletase C1.
- 2) Alushariduse õpetaja – puudub C1 keeletase, õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping, EHISes on märgitud kvalifikatsioon vastavaks.
- 3) Alushariduse õpetaja – puudub kõrgharidus.
- 4) Alushariduse õpetaja – puudub C1 keeletase. Sõlmitud tähtajatu tööleping.
- 5) Alushariduse õpetaja – puudub kõrgharidus.
- 6) Alushariduse õpetaja – puudub kõrgharidus.
- 7) Alushariduse õpetaja – puudub kõrgharidus.

⁴⁹ KELS, § 21¹.

4.2. Määruse⁵⁰ järgselt luuakse lasteasutuses, kus on seitse ja enama rühma, üks õppealajuhataja ametikoht.

Pidaja on loonud lasteaias õppealajuhataja ametikoha, mis on täitmata. Pidaja sõnul praegu sellele kohale avalikku konkurssi ei ole korraldatud ja pole plaanis seda teha ka lähiajal seoses suuremate ümberkorraldustega lasteaedade võrgustikus ja lisaks arvestades asjaolu, et direktori kohusetäitjal on sellel ametikohal töötamise varasem kogemus.

4.3. KELSis⁵¹ kohaselt peab lasteasutuses töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide arv nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada lasteasutuse õppekavas määratud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide täitmine ning lapse üldoskuste ja arengu eeldatavate tulemuste saavutamine.

Varasematel aastatel on õpetajate kvalifikatsiooni protsent olnud lasteaias läbivalt kõrge, ületades Eesti ja Tallinna linna keskmisi näitajaid (tabel 1).

Tabel 1. Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal Seli lasteaias aastatel 2020–2023, %.

		2020	2021	2022	2023
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal lasteaias, %	EESTI	87,6	86,5	85,6	85,3
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal lasteaias, %	Tallinna linn	85,3	84,5	84,1	84,6
Kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate osakaal lasteaias, %	Tallinna Seli Lasteaed	100,0	100,0	100,0	95,8

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Seoses pedagoogide (õpetajate) kvalifikatsiooninõuete⁵² muutumisega (alates 01.08.2024) on vastav näitaja langenud. Järelevalve ajal oli tööl kokku 13 õpetajat, kellest 6-l puudus nõutekohane kvalifikatsioon. See tähendab, et õppe- ja kasvatustööd viivad läbi 53% kvalifikatsioonile vastavad õpetajad ja 47% mittevastavad. Seega ei ole läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse maht kvalifikatsiooninõuetele vastavate pedagoogide arvu osas piisav.

Direktor põhjendas olukorda asjaoluga, et kõik sügisel tööle asunud õpetajad on nõutava kvalifikatsioonita, kuid nende eesti keele oskus on nõutaval tasemel, mis andis aluse sõlmida nendega üheaastane tööleping.

4.4. KELSis⁵³ kohaselt korraldab direktor õpetajate, õppealajuhataja ning teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute vaba ametikoha täitmiseks konkursi, mille läbiviimise korra kinnitab hoolekogu direktori ettepanekul.

4.5. Direktor esitas õpetajate vaba ametikoha täitmise korra⁵⁴, millel puudus kinnitav dokument. Antud korras tuleb uuendada õpetajate kvalifikatsiooni puudutavat sätet, lähtudes kehtivast õigusaktist⁵⁵.

Direktori ja pidaja selgitusel toimuvad konkursid pidevalt ja tööpakkumised on üleval mitmes kohas: CV-online, CV keskus, Töötukassa, haridusameti koduleht.

⁵⁰ Haridus- ja teadusministri 01.09.2015. a määrus nr 42 „Koolielse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“, § 2 lg 2.

⁵¹ KELS, § 22 lg 4³

⁵² KELS, § 22¹ lg 4.

⁵³ KELS, § 22 lg 4.

⁵⁴ „Tallinna Seli Lasteaia õpetajate vaba ametikoha täitmise kord Tallinna Seli Lasteaia õpetajate vaba ametikoha täitmise kord“:

⁵⁵ KELS, § 22¹ lg 4.

4.6. Täiendavalt oli järelevalves vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses⁵⁶ kehtestatud. Alates 2020. aastast on õpetajate keeleoskuse tase olnud oluliselt madalam Eesti ja Tallinna linna keskmisest näitajast (tabel 2).

Tabel 2. Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse tasemenõuetele Seli lasteaia (2020–2023), %.

		2020	2021	2022	2023
Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse tasemele, %	EESTI	91,2	91,5	90,5	92,1
Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse tasemele, %	Tallinna linn	87,6	85,4	86,7	87,1
Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse tasemele, %	Seli Lasteaed	73,1	73,1	48,1	58,3

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium, 2024.

Seadusest⁵⁷ lähtuvalt loetakse alates 01.08.2024 õpetaja, logopeed ja eripedagoog kvalifikatsiooninõuetele vastavaks üksnes juhul, kui ta on omandanud eesti keele oskuse vastavalt keeleseaduses ja selle alusel kehtestatud nõuetele.

Järelevalve ajal puudus kahel pedagoogil ametikoha nõuetele vastav C1 keeletase. Direktori sõnul on tehtud neile isikutele hoiatus ja praegu viibivad nad lapsehoolduspuhkusel. Samas pakub lasteaed kogu personalile kohapeal eesti keele kursused, kellest 12 käib B2 kursusel. Lasteaia on kokkulepe, et töötajad, kes saavuavad C1 eesti keele oskuse taseme, saavad asuda õpetaja ametikohale ja minnakse üle kahe õpetaja ja õpetaja abi töökorraldusele.

Juhime tähelepanu seaduses⁵⁸ sätestatud, et kui haldusjärelevalve käigus on tuvastatud direktori, õppealajuhataja, õpetaja, logopeedi või eripedagoogi mittevastavus kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse nõudele, on nimetatud järelevalveasutusel (KELS § 28 lg 1) õigus teha ettekirjutus ametikoha täitmiseks isikuga, kes vastab kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse nõudele või töölepingu lõpetamiseks isikuga, kes ei vasta kvalifikatsiooninõuetes ettenähtud eesti keele oskuse nõudele.

4.7. Varasemalt (2021–2024) on õpetajate eesti keele õpetamise meetodikaga seotud täiendkoolitustel ennast täiendanud neli õpetajat mahus 12–14 tundi, kaks neist õpivad alustava õpetaja sisseelamisprogrammis ja üks tasemeõppes.

4.8. Ettekirjutused pidajale

4.8.1. Tagada lasteasutuses õppealajuhataja ametikoha täitmine vastavalt haridus- ja teadusministri 01.09.2015. a määruse nr 42 „Koolieelse lasteasutuse personali miinimumkoosseis“ § 2 lõikele 2. Täitmise tähtaeg: 01.05.2025.

4.8.2. Tagada õpetaja vaba ametikoha täitmise korra kehtestamine hoolekogu poolt lähtudes koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lõikest 4. Täitmise tähtaeg: 01.03.2025.

4.8.3. Tagada lasteasutuses läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav arv kvalifikatsiooninõuetele vastavaid pedagooge, et tagada lasteasutuse õppekavas määratud õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkide täitmine ning lapse üldoskuste ja arengu eeldatavate tulemuste saavutamine vastavalt koolieelse lasteasutuse seaduse § 22 lõikele 4³. Täitmise tähtaeg: 01.09.2025.

⁵⁶ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

⁵⁷ KELS, § 36³.

⁵⁸ KELS § 31 lg 3¹.